

Jenko Miholić, Srna, Horvat, Vatroslav (2012). Komparativna analiza planova tjelesne i zdravstvene kulture europskih zemalja u primarnom obrazovanju. U *Prskalo, Ivan; Strel, Janko; Findak, Vladimir (ur.) 6. posebno usmjereni simpozij: Kineziološka edukacija u suvremenom europskom kontekstu*, Opatija, str.99-110. Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.

KOMPARATIVNA ANALIZA PLANOVA TJELESNE I ZDRAVSTVENE KULTURE EUROPSKIH ZEMALJA U PRIMARNOM OBRAZOVANJU

Srna Jenko Miholić i Vatroslav Horvat

Učiteljski fakultet, Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska

Sažetak – *Ovim radom se željelo utvrditi moguće razlike u zastupljenosti nastave Tjelesnom i zdravstvenom kulturom u pojedinim europskim zemljama. Ukupno je razmatrano 30 europskih zemalja.*

Cilj rada je usporediti planove tjelesne i zdravstvene kulture u pojedinim zemljama kao i zastupljenost tih planova u školskoj satnici primarnog obrazovanja.

Rezultati su pokazali kako postoji velika varijabilnost između različitih planova nastavnog opterećenja. Pored toga utvrđen je trend smanjenja opterećenja u nastavi tjelesne i zdravstvene kulture u većini analiziranih zemalja Europskog kontinenta tijekom posljednjih deset godina.

Ključne riječi: *minimalno i maksimalno opterećenje u nastavi TZK, nastavno opterećenje, tjedno opterećenje u minutama*

UVOD

Tjelesna aktivnost je neizostavno sredstvo u unapređenju fizičkog i mentalnog zdravlja. U suvremeno doba velika većina ljudi je smanjila fizičku aktivnost u svakodnevnom životu. Takav stil života doveo je do dramatičnih posljedica na zdravstveni status kako pojedinaca tako i cijele zajednice. Prema podacima WHO-Europa za područje Europskog kontinenta, kako fizička neaktivnost uzrokuje godišnje oko 600000 umrlih osoba. Ona prije svega uzrokuje bolesti kao što su: bolesti kardiovaskularnog sustava, dijabetes, hipertenzija, neki oblici malighnih bolesti, mišićne disfunkcije kao i psihološke nestabilnosti. Pored toga, fizička aktivnost je jedno od neizostavnih elemenata u borbi protiv prekomjerne tjelesne težine koja je zbog svoje naglog rasta, predstavlja novi izazov javnom zdravstvu. (Cavill i sur. 2006).

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi Republike Hrvatske 2010. godine potpisalo je bienalni kolaborativni ugovor sa regionalnim uredom WHO-Europe gdje se obavezuje u trećem dijelu ugovora da će kroz ojačavanje nacionalnog akcijskog plana ciljano utjecati na životni stil i faktore rizika kroz promociju i prevenciju fizičke aktivnosti. (www.euro.who.int) Upravo je kroz školski sustav moguće najlakše provesti takve akcije. Kroz nastavu tjelesne i zdravstvene kulture u najmlađoj dobi je takav utjecaj u pozitivnom smislu, nemjerljiv.

Plan tjelesne i zdravstvene kulture u Republici Hrvatskoj predviđa da tijekom primarnog obrazovanja djeca imaju tri sata nastave tjelesne i zdravstvene kulture tjedno, dok se u kasnijem školovanju taj broj sati smanjuje.

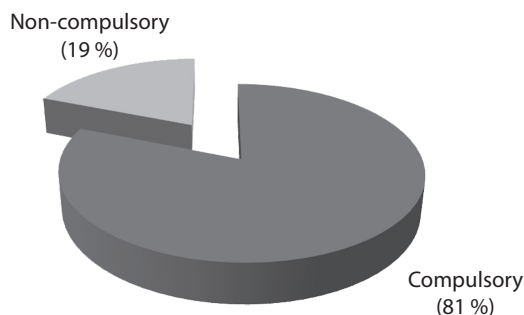
Pomalo je ironična činjenica kako u vrijeme kada postoji velika popularnost fitnes programa kao i različitih sportskih programa, bilježi pad razine tjelesne aktivnosti. To bi se prije svega moglo tumačiti nedovoljnom edukacijom od najmlađeg doba. Vlada republike Hrvatske je uočila ovaj problem te je od ove godine u škole uveden program Zdravstvenog odgoja čiji je cilj ponuditi informacija o važnosti tjelesne aktivnosti na zdravstveni status pojedinca.

Promatrajući prostor Europe može se reći kako postoji zajednički nazivnik svim programima. Tako se može reći kako se školstvo dijeli na primarno, sekundarno i tercijarno. Detaljnijim uvidom u programe pojedinih Europskih država, može se utvrditi kako postoje velike razlike u njima, a s obzirom na prostornu i vremensku kategoriju. Prema Hörner i sur. iz 2007. godine uzrok tih razlika je prije svega u socijalnim, povijesnim, kulturološki i geografskim raznolikostima.

Tjelesno vježbanje u školi je bez sumnje najjače sredstvo za stvaranje navika bavljenja sportom unutar društva. Ono predstavlja jedno od preduvjeta za stvaranje „zdravoga društva“ u kojem svi imaju priliku baviti se nekim oblikom tjelesne aktivnosti. Pravo na tjelesnu aktivnost trebalo bi implicirati i pravo na edukaciju o tjelesnoj aktivnosti i usvajanje znanja i sposobnosti za pravilno vježbanje. Utvrđeno je kako nastava tjelesne i zdravstvene kulture kontinuirano gubi svoj utjecaj u formalnom obrazovanju, te se mora naći način kao bi edukacije putem nastave tkz imala veću korisnija za društvo. Jedan od načina ojačavanja je utjecajem znanstvene platforme o čemu posebno pišu Puhse & Gerber, 2005.

Prema internacionalnoj konvenciji o dječjim pravima - članak 28, 29 i 31 svako dijete ima pravo na najviši nivo zdravlja, besplatno i obavezno školovanje za kognitivni i fizički razvoj, pravo na odmor i dokolicu, igru i rekreaciju. (www.unicef.hr). Iako je nastava tjelesne i zdravstvene kulture dio obaveznih programa svih nastavnih planova, sve više se zapaža varijabilnosti same satnice. Prisutne su različite definicije pojma obaveznih i neobaveznih sati te ukupnog vremena kojeg djeca moraju provesti na nastavi tjelesne i zdravstvene kulture. Prosjek koji djeca provedu na nastavi tjelesne i zdravstvene kulture u Europskoj uniji je 109 minuta u primarnom obrazovanju. (Hardman i Marshall, 2006). Na slici 1. prikazan je udio obavezne i neobavezne satnice tjelesne i zdravstvene kulture na svjetskom nivou.

Slika 1. Status tzk u školskim planovima primarnog obrazovanja (situacija u svijetu) prema Hardman i Marshall iz 2006. godine

Legenda: Non-compulsory / neobavezni dio satnice 19%,
Compulsory / obavezni dio satnice 81%

Nakon što su Hardman & Marshall 2000. godine objavili studiju „Final Report” o stvarnoj situaciji nastave tjelesne i zdravstvene kulture *Europsko vijeće za razvoj i sporta (CDDS)* okupilo se sa namjerom da preispitaju stvarnu situaciju u školstvu zemalja Europske unije, te na neslužbenom sastanku *Ministara prosvjete ili onih zaduženih za sport* izašli su sa *Zaključkom* 30. travnja 2003. godine gdje izvješćuju o „Zabrinjavajućem manjku kvalitete i vremena predviđenog za edukaciju tjelesne i zdravstvene kulture u sustavu školstava. Također su izvijestili i o manjku prilike za sudjelovanjem u rekreacijskom sportu izvan okvira obaveznog školovanja. Zapravo ukratko, zaključak je bio kako postoji preveliki jaz između obećanja i stvarnosti, retorike i praktične stvarnosti.” (de Boer-Buqicchio, 2002.)

CILJ RADA

Primarni cilj ovog rada je pokušaj kompariranja školskih planova nastave tjelesne i zdravstvene kulture u različitim državama Europe. Sekundarni cilj je utvrditi moguće trendove koji se pojavljuju u planovima za nastavu tjelesne i zdravstvene kulture unutar pojedinih europskih država.

METODOLOGIJA

U skladu sa postavljenim ciljem, pregledana je literatura u kojima su se mogli steći uvidi o školskim sustavima, nastavnim planovima i opterećenja u kojima je zastupljena nastava tjelesnom i zdravstvenom kulturom. U pregledu je prikazano ukupno 30 država Europskog kontinenta u kontekstu organizacije nastave tjelesne i zdravstvene kulture.

U različitim zemljama Europe terminom tjelesna i zdravstvena kultura, odnosno ono što mi u Republici Hrvatskoj pod time podrazumijevamo se različito naziva, ali kod svih je zajednički nazivnik školski sustav. Tako postoje nazivi: sport, sportska edukacija, sportovi, tjelesna i zdravstvena kultura, tjelesna

i sportska edukacija, edukacija fizičkog zdravlja, pokret i sport, tjelesna edukacija. (Onofre i sur, 2011.).

REZULTATI I DISKUSIJA

Prema načinu upravljanja javnim školskim sustavima, u Europi se mogu razlikovati tri osnovna tipa školskih sustava, različite europske države imaju različito organizirane kurikulume.

Kontinentalni tip je fokusiran na društvena znanja gdje učitelji prilagođavaju okvire silabusa regionalnim zahtjevima.

Anglo-saksonski tip je organiziran prema izlaznim rezultatima i koristi se u državama gdje su decentralizirani sustavi školstva. Jedna od manjkavosti ovog sustava je što se dopušta prevelika sloboda školama i samim nastavnicima u određivanju kurikuluma i u takvim sustavima sve više se zapravo uvodi centralizirajući sustav školstva kao pomoć pri regulaciji kurikuluma.

Ex-socijalističke države još uvijek vuku nasljeđe deciderano centraliziranih i normativnih školskih sustava i u novije vrijeme primjećuje se tendencija decentralizacije koja se provodi kroz mnogobrojne reforme školstva. (Leibinger i sur, 2007)

U tablici 1. nalazi se prikaz predviđenog minimalnog i maksimalnog opterećenja nastave u primarnom obrazovanju sa tjelesnom i zdravstvenom kulturom prikazano u minutama tjedno prema državama Europske Unije usporedno u 2000. i 2007. godini.

Prema prikazanom, u zemljama Europske unije vidljivo je kako u periodu od 2000. godine do 2007. godine svega šest država od njih 30 prikazanih nije došlo do nikakvih promjena u nastavnom opterećenju tjelesnom i zdravstvenom kulturom - Austrija, Češka, Finska, Irska, Rumunjska i Slovačka. U tri zemlje minimalno opterećenje je ostalo isto, dok se maksimalno smanjilo i to u Belgiji, Danskoj i Luksemburgu, a također u naredne tri zemlje situacija je ostala nepromijenjena u minimalnom opterećenju koje se nije diralo, ali se povećalo maksimalno opterećenje i to u Grčkoj, Poljskoj i Velikoj Britaniji.

Promjene u minimalnom opterećenju dogodile su se u Estoniji i Italiji i to tako da se ono povećalo, dok je maksimalno ostalo isto, dok se obrnuto, u Francuskoj i Sloveniji to minimalno opterećenje smanjilo, a maksimalno ostalo isto.

Potpuna promjena u opterećenju nastavom tjelesne i zdravstvene kulture dogodila se u pet država članica Europske unije: Cipru, Njemačkoj, Latviji, Portugalu i Litvi, gdje se i minimalno i maksimalno opterećenje smanjilo. Nasuprot tome, u samo tri države - Nizozemskoj, Malti i Španjolskoj je potpuno obrnuta situacija, koja je za svaku pohvalu, gdje je došlo do ukupnog povećanja oba opterećenja. Jedino je Rumunjska napravila promjenu u smanjenju minimalnog opterećenja i povećanju maksimalnog opterećenja, te time napravila diferencijaciju, koju prethodno nije ni imala između oba opterećenja.

Tablica 1. Nastavno tjedno opterećenje u minutama u osnovnom obrazovanju tjelesnom i zdravstvenom kulturom u europskim državama u 2000. i 2007. godine prema K. Hardman iz 2008. godine

Primarno obrazovanje				
Država	2000.godina		2007.godina	
	Minimum	Maksimum	Minimum	Maksimum
Austrija	100	200	100	200
Belgija	100	120	100	100
Bugarska	120	120	100	150
Cipar	90	90	80	80
Češka republika	90	135	90	135
Danska	90	100	90	90
Estonija	90	135	135	135
Finska	90	90	90	90
Francuska	240	240	120	240
Njemačka	90	180	60	150
Grčka	90	90	90	135
Mađarska	90	90	112	225
Irska	30	60	30	60
Italija	100	120	60	120
Latvija	120	120	80	80
Litva	90	90	35	45
Luksemburg	100	135	100	100
Malta	90	90	150	150
Nizozemska	50	100	45	90
Poljska	135	135	135	180
Portugal	150	180	90	135
Rumunjska	100	100	100	100
Slovačka	90	135	90	135
Slovenija	135	135	45	135
Španjolska	60	60	100	180
Švedska	110	110	100	100
Velika Britanija	30	120	30	130

Ovo su podaci iz 2000. godine i od tada su se dogodile dodatne promjene, tako je u međuvremenu i Austrija napravila diferencijaciju svog plana nastave tjelesne i zdravstvene kulture.

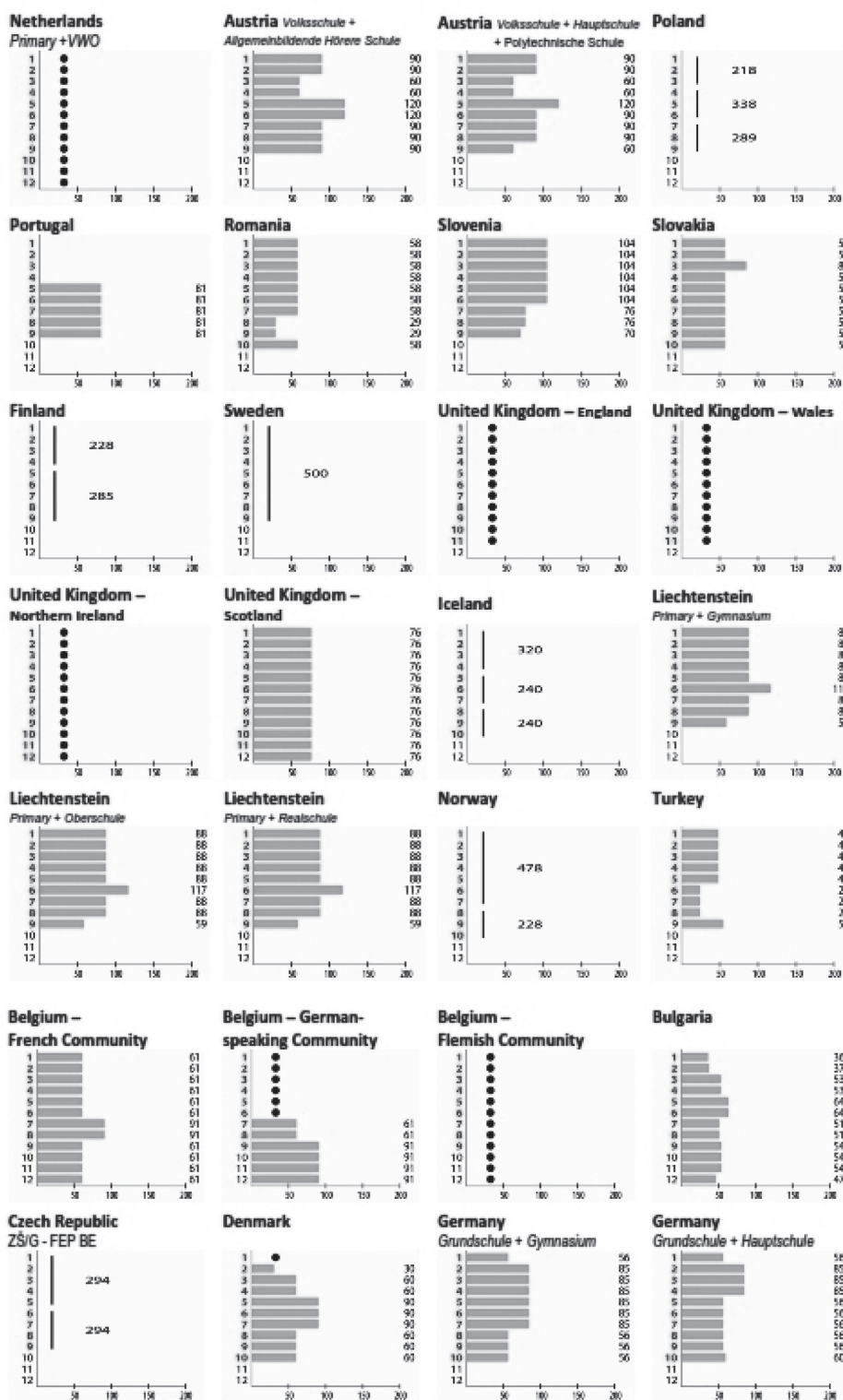
Od ulaska u novi milenij, događaju se konstantne reforme u obrazovnim sustavima diljem Europe. Broj nastavnih sati u pojedinim državama Europe u primarnom obrazovanju doživljava velike promjene. U nastavku se nabrajaju pojedine europske države sa svojim specifičnostima u tjednim nastavnim planovima vezanih za nastavu tjelesne i zdravstvene kulture. Tako u *Austriji* osnovno obrazovanje traje četiri godine. Tjedni broj sati tjelesne i zdravstvene kulture je u prva dva razreda četiri sata, dok u slijedeća dva razreda taj broj sati se smanjuje na tri sata tjedno. U *Belgiji* osnovno obrazovanje počinje sa šest godina i traje do četrnaeste godine. Nastava tjelesne i zdravstvene kulture održava

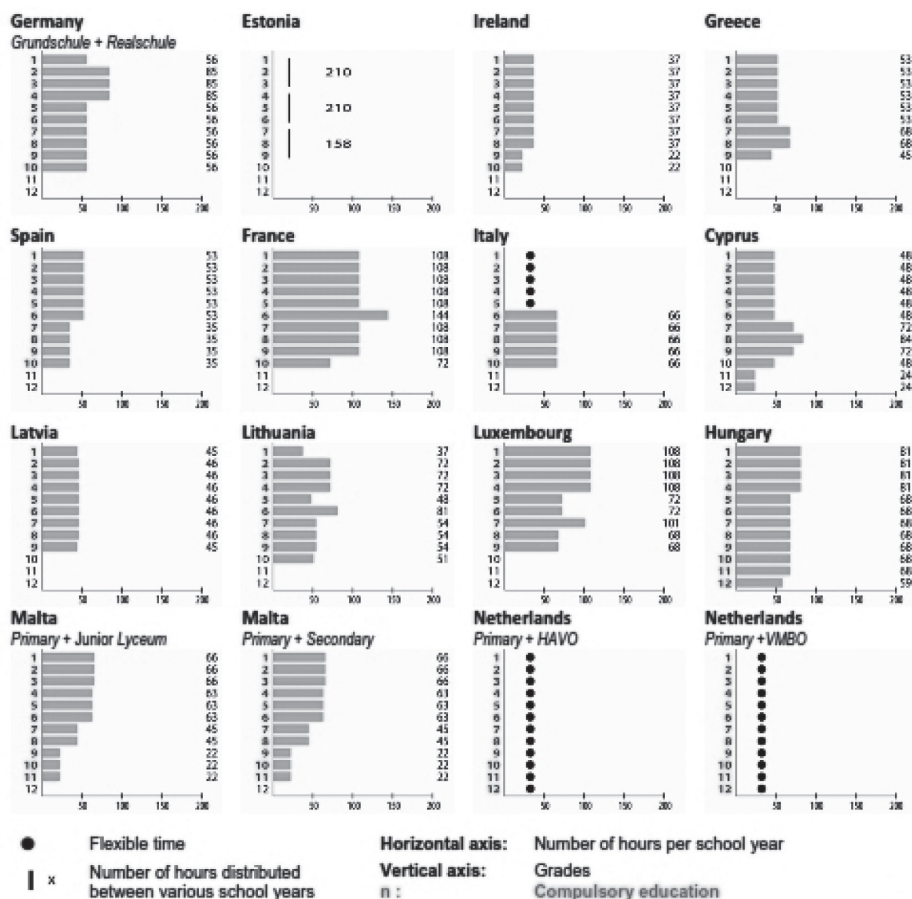
se na nivou dva sata tjedno u primarnom obrazovanju. U *Bosni i Hercegovini* Osnovno obrazovanje je završilo svoju reformu školstva i prema Okvirnom zakonu o osnovnom i srednjem obrazovanju u BiH obavezno je za svu djecu i traje devet godina, a započinje sa šestom godinom djeteta. Nastava tjelesne i zdravstvene kulture u primarnom obrazovanju zastupljena je sa tri sata tjedno. U *Republici Češkoj* osnovno obrazovanje također traje devet godina i djeca kreću u školu sa šest godina do svoje petnaeste godine starosti. Osnovno obrazovanje je podijeljeno na prvi do peti razred te se nastavlja sa šestim do devetim razredom koji su priprema za srednjoškolsko obrazovanje. Nastava tjelesne i zdravstvene kulture održava se dva sata tjedno u osnovnom obrazovanju. *Hrvatski* primarni školski obrazovni sustav starta u dječjoj sedmoj godini i podijeljen je na dva dijela, odnosno od prvog do četvrtog razreda i petog do osmog razreda. Nastava tjelesne i zdravstvene kulture obavezna je sa tri sata nastave tjedno u prva četiri razreda i dva sata tjedno u višim razredima. U *Danskoj* primarno obrazovanje ima šest razreda i nastavlja se sa sekundarnim od sedmog do devetog, odnosno desetog razreda. Tako dijete kreće u školu sa sedam godina i završava je u devetom, odnosno desetom razredu sa šesnaest ili sedamnaest godina. Kroz cijeli taj period nastava tjelesne i zdravstvene kulture zastupljena je sa dva sata tjedno. U *Finskoj* osnovno obrazovanje traje isto kao u Danskoj od sedme do šesnaeste godine, a tjedni broj sati tjelesne i zdravstvene kulture varira od jednog do tri. *Francuska* djeca kreću u školu sa šest godina i pohađaju je do jedanaeste godine i u tom periodu u tjednu imaju dvadesetisedam sati nastave, a pet pripadaju nastavi tjelesne i zdravstvene kulture. U *Italiji* u osnovno obrazovanje kreće se sa navršениh šest godina i traje do djetetove jedanaeste godine života, odnosno radi se o pohađanju pet razreda, tjedni broj sati nastave tjelesne i zdravstvene kulture je fleksibilan. U *Litvi* osnovno obrazovanje traje od šeste do petnaeste godine djetetova života. Također se radi o sistemu osnovna četiri razreda na koja se nadovezuju slijedeća četiri razreda. Tjelesna i zdravstvena kultura kroz sve razrede je zastupljena sa tri sata tjedno. U *Mađarskoj* osnovno obrazovanje traje od sedme do četrnaeste djetetove godine. Također se radi o obrazovnom sustavu u dva bloka po četiri godine gdje su predviđena dva sata tjelesne i zdravstvene kulture tjedno. Na *Malti* djeca pohađaju primarno obrazovanje od svoje pete do jedanaeste godine života završavajući tako šest razreda. Malta je rijetka država gdje djeca imaju priliku imati četiri sata tjedno nastave tjelesne i zdravstvene kulture, sa napomenom da ta nastava traje zapravo trideset minuta po pojedinom satu. *Nizozemska* ima postavljen sustav primarnog obrazovanja tako da djeca kreću u školu sa pet godina i pohađaju je do navršениh dvanaest godina. U *Norveškoj* primarno obrazovanje traje od šeste do trinaeste godine, na što se još nastavlja tri dodatne godine. U njihovom sustavu obrazovanja tjelesna i zdravstvena kultura zastupljena je sa tri sata tjedno nastave. U obrazovno sustavu *Njemačke* primarno obrazovanje je relativno kratko i traje od šeste do desete godine života, i nastavi tjelesne i zdravstvene kulture namijenjeno je četiri sata tjedno, isto kao i na Malti. U *Poljskoj* primarno obrazovanje traje od djetetove sedme godine do trinaeste i po planu imaju najmanje tri sata tjedno

nastave tjelesne i zdravstvene kulture. U *Portugalu* djeca kreću u osnovnu školu sa šest godina i pohađaju takozvani Prvi ciklus obrazovanja do desete godine, te nastavljaju još dvije godine sa Drugim ciklusom osnovnog obrazovanja. Tjelesna i zdravstvena kultura im je na raspolaganju dva sata tjedno obavezno, ali omogućeno im dodatna nastava tjelesne i zdravstvene kulture kojoj se mogu priključiti. U susjednoj Španjolskoj djeca pohađaju osnovnu školu od svoje šeste godine do dvanaeste u tri ciklusa i do 2006. godine djeca su imala tri sata tjedno nastavu tjelesne i zdravstvene kulture, a nakon toga taj broj se smanjio također na dva sata tjedno. U *Sloveniji* osnovna škola je podijeljena u tri ciklusa po tri godine. Djeca se uključuju u primarno obrazovanje sa šest godina i završavaju sa petnaest navršenih godina. Nastavu tjelesne i zdravstvene kulture imaju na rasporedu dva sata tjedno. U *Velikoj Britaniji* vlada također raznolikost. Stoga *engleska* djeca kreću u školu u petoj godini i prolaze kroz dva ciklusa osnovnog obrazovanja. Prvi ciklus završava za dvije godine u sedmoj godini i nastavlja se još sa ciklusom od četiri godine te im osnovno obrazovanje završava u jedanaestoj godini djetetova života. Tokom tog perioda djeca od sedme do devete godine imaju dva sata nastave tjedno, dok se od njih očekuje u desetoj i jedanaestog godini da imaju najmanje jedan sat obavezne nastave tjelesne i zdravstvene kulture. Djeca u Škotskoj primarno obrazovanje pohađaju od pete do dvanaeste godine života i od njima su na raspolaganju najmanje dva obavezna sata tjelesne i zdravstvene kulture od prvog do četvrtog razreda, dok u petom i šestom razredu nastava tjelesne i zdravstvene kulture se odvija na dobrovoljnoj bazi. Najlošija je situacija u *Walesu* gdje djeca osnovno obrazovanje pohađaju od šeste do jedanaeste godine života i nastava tjelesne i zdravstvene kulture obavezna je samo jedan sat u dva tjedna.

Europska unija je izdala dokument – EURODICE sa podacima broja nastavnih sati nastave tjelesne i zdravstvene kulture na godišnjoj razini svih svojih članica (Slika 2). (http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/tools/taught_time.pdf). Može se primijetiti raznolikost u obaveznoj satnici nastave tjelesne i zdravstvene kulture pojedinačnih zemalja.

Može se primijetiti kako nastavni planovi tjelesne i zdravstvene kulture uvelike variraju unutar država Europe. Početak uključivanje djece u školski sustav i obaveznu nastavu i period primarnog obrazovanja također se razlikuje od države do države. Prema istraživanju K. Hardmana iz 2008. godine ti periodi se jako razlikuju. Tako u nekim državama djeca kreću u obavezno školski sustav već sa napunjenih tri godine, dok u drugima tek sa sedam godina, prosjek je ipak šesta godina života, te završavaju ciklus primarnog obrazovanja sa deset, odnosno šesnaest godina, iako je prosjek trinaesta godina.

Legenda: Flexible time/fleksibilno vrijeme; Number of hours distributed between various school years/Broj sati raspoređen između različitih školskih godina; Number of hours per school year/Broj sati kroz školsku godinu; Grades/Razredi; Compulsory education/Obavezno obrazovanje

Slika 2. Prikaz broja nastavnih sati nastave tjelesne i zdravstvene kulture na godišnjoj razini zemalja Europske unije

ZAKLJUČAK

Od ulaska u novi milenij, događaju se konstantne reforme u obrazovnim sustavima diljem Europe. Broj nastavnih sati u pojedinim državama Europe u primarnom obrazovanju doživljava velike promjene. Upravo o toj temi mnogo se raspravlja, ali nažalost ostaje sve na puno retorika, a malo djelovanja. Globalno se primjećuje redukcija školskog opterećenja nastavom tjelesne i zdravstvene kulture u nastavnim planovima. Prosjek tjednog opterećenja nastavom u primarnom obrazovanju iznosi 100 minuta, dok je 2000. godine iznosio 116 minuta (interval se kretao od minimalnih 35 minuta do 250 minuta tjedno). U samoj Europskoj uniji prosjek je 109 minuta tjednog opterećenja (interval od

30 do 240 minuta), dok uspoređujući sa 2000. godinom također se dogodio pad sa tadašnjih 121 minuta u primarnom obrazovanju. (Hardman i Green, 2011.)

Prisutna je velika varijabilnost u nastavnom opterećenju tjelesnom i zdravstvenom kulturom. Opširno istraživanje na temu tjednog opterećenja proveli su profesor Hardman i Marshall iz Velike Britanije 2000. i 2009. godine. Trenutno se radi novo istraživanje pod pokroviteljstvom UNESCO i rezultati bi trebali biti vidljivi ove 2012. godine. (www.unesco.org-UNESCO/NWCPEA Project on the Development of Quality Physical).

Velika odgovornost leži na suvremenom društvu, odnosno znanstvenoj zajednici koja treba znati prepoznati i upozoriti na prioritete za naše najmanje i zaštititi ih od opasnosti sjedilačkog načina života i omogućiti im zadovoljenje osnovnih biotičkih potreba za slobodnim kretanjem i stvaranje pozitivne navike svakodnevnog vježbanja.

Svakako bi bilo uputno nakon što se objave najnoviji rezultati usporediti trend koji se događa sa nastavnim planovima koji se dotiču nastave tjelesne i zdravstvene kulture, vidjeti u kojemu se smjeru kreće školstvo u primarnom obrazovanju i koliko suvremeno društvo smatra da je potrebno ulagati u edukaciju najmlađih te razvijanju njihovih potreba i znanja o fizičkoj aktivnosti koja je ključna za svakog čovjeka.

LITERATURA

1. Biennial Collaborative Agreement (BCA) between the Ministry of Health of Croatia and the Regional Office for Europe of the World Health Organization 2010/2011. (2012). / on-line/ http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0010/101899/CRO1011.pdf (29. siječnja 2012.)
2. Brock, C., & Tulasiewicz, W. (2000). *Education in a Single Europe*. Routledge, Taylor & Francis
3. Cavill, N., Kahlmeier, S. & Racioppi F. (2006). *Physical activity and health in Europe: evidence for action*. World Health Organization Europe. Copenhagen
4. De Boer-Buqicchio, M., (2002). Opening Address. *16th Informal Meeting of the European, Ministers responsible for Sport*. Warsaw, 12 September.
5. Education System in the Czech Republic /on-line/ http://www.mzv.cz/washington/en/culture_events/education/education_system_in_the_czech_republic_1/index.html (2. travnja 2012.)
6. EURYDICE-Recommended annual taught time in full-time compulsory education in Europe, 2009/10 /on-line/ http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/tools/taught_time.pdf (12. travnja 2012.)
7. Hardman, K. (2008). Physical Education In Schools: A Global Perspective. *Kinesiology*. 40(1).5-28

8. Hardman, K. (2011). *UNESCO/NWCPEA Project on the Development of Quality Physical Education/Indicators and Basic Needs Model*. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization i North Western Counties Physical Education Association (NWCPEA). /on-line/ http://www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/SHS/pdf/nwcpea_unesco_survey.pdf (1. veljače 2012.)
9. Hardman, K. Green, K. (2011). *Contemporary issues in Physical education: International Perspectives*. Meyer & Meyer Sport Ltd. UK
10. Hardman, K., & Marshall, J. (2006). Update on the State and Status of Physical Education World-wide. *Journal of Sport Science and Physical Education*. International Council of Sport Science and Physical Education-ICSSPE. Broj 47. svibanj 2006.
11. Hardman, K., & Marshall, J.J. (2000). *World-wide survey of the state and status of school physical education, Final Report*. Manchester, University of Manchester / UK
12. Hörner, W., Döbert, H. von Kopp, B. & Mitter, W. (2007). *The Education Systems of Europe*. Springer. Dordrecht / Nizozemska
13. Konvencija o pravima djeteta. /on-line/ http://www.unicef.hr/upload/file/300/150215/FILENAME/Konvencija_20o_20pravima_20djeteta.pdf (29. siječnja 2012.)
14. Leibinger, É., Hamar, P. i Dancs Szegner H. (2007). Public Educational System and PE. *Kinesiology*. 39(1).85-96
15. McKinlay, I. (1993). Physical education and the national curriculum. *Archives of Disease in Childhood*. 68:428-431
16. Okvirni zakon o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini. /on-line/ <http://www.zapravicnoobrazovanje.ba/Dokumenti//Zakoni%20i%20konvencije/Okvirni%20zakon.pdf> (2. travanja 2012.)
17. Onofre, M., Marques, A., Raquel Moreira, A., Repond, R., & Sheuer, C. (2011). *The minimum curriculum minimum curriculum standard for PE: what do we have in each country, what do we wish for Europe?* EUPEA-European Physical Education Association. Brussels, Belgium /on-line/ http://www.eupea.com/public/uploads/files/documents/sym_posiumbrussels/2011%20Symposium%20MARCOS%20ONOFRE.pdf (3. veljače 2012.) Physical education and sport. /on-line/ <http://www.timesofmalta.com/articles/view/20100516/education/physical-education-and-sport.307470> (12. travanja 2012.)
18. Pühse, U. & Gerber, M. (2005). *International Comparison of Physical Education: Concepts, Problems, Prospects*. Meyer & Meyer Sport. Oxford / UK
19. Should Physical Education play a bigger role in the Spanish Educational System? /on-line/ <http://blog.educastur.es/calderoncorner/2012/01/25/should-physical-education-play-a-bigger-role-in-the-spanish-educational-system/> (12. travanja 2012.)
20. The Folkeskole. The Ministry of Children and Education. /on-line/ <http://www.eng.uvm.dk/Education/Primary-and-Lower-Secondary-Education/The-Folkeskole> (2. travanja 2012.)

PHYSICAL EDUCATION SYLLABI IN PRIMARY EDUCATION IN EUROPE: A COMPARATIVE ANALYSIS

Srna Jenko Miholić and Vatroslav Horvat

Faculty of Teacher Education, University of Zagreb, Croatia

Abstract – *The study aims to assess possible differences in the number of Physical Education lessons in some European countries. A total of 30 European countries have been included in the analysis.*

The study aims to assess possible differences in the quantity of Physical Education teaching in some European countries.

The analysis of the observed syllabi has shown great variability in the teaching workload. In addition, a trend of reducing the workload in teaching Physical Education in most of the observed European countries over the past ten years has been identified.

Key words: *minimum and maximum teaching workload in Physical Education; teaching workload; weekly workload in minutes.*